

Sedan mitten av 1800-talet var här en del "Sjöbådefiske". Det var storbacher på längefiske. Man besökte då Norge. Det var Flesundsfiske och även Shetlandsfiske, men det var inte så många från Fiskebäckskil, som deltog. Det fanns ett par för 70-80 år sen. Detta slags fiske hade man endast på sommaren och så husbehovsfiske på vintern.

Litet gerrfiske var här, kallat för hemma-fiske. Hummertinor fanns; hummertfiske bedrev de rätt så mycket. Och så var det sillfiske om vintern (november - februari). De började vid 1870-talet det stora "sillfisket"; det fanns även en del, som köpte och sålde sill till fabriker. Det var inte så vidlyftigt med ljustring här; i min barndom påstod de, att det var förbjudet att ljustra med ljus. De ljustra med ljus, för det gjorde ålen blind. De kallade det för blossljustring. Makrilldögar vet jag inte, om det var mer

än ett par båtar här, d.v.s. det var menat
makrilldörje på Nordsjön. Pilktjärte var här om
vintern, och på isen stod de och pilka här mycket.

Strandplatsen var enskild på sätt
och vis, för hela stranden har tillhört Margaretha
Hvitfeldts stipendieinrättning, men 1908 då börja-
de att sälja tomter här. Många gårdar hörde
till henne; själva samhället hörde till stipendie-
inrättningen direkt.

Det har allt varit bryggor, så
länge som jag minns. Sjöbodarna låg i grup-
per längs stranden.

Det har varit så
i ett par hundra
år säkert. Efter vad
jag har mig bekant,
så kom de första in-
vånarna i Fiskebackskil

från Överik i Dragsmark; det var på 1500-talet; de påstod, att denna kyrkan blev flyttad från Överik i Dragsmark på 1500-talet där var ju kloster. Nu ligger kyrkan längre upp än ursprungligen och den blev påbyggd på 1700-talet; här kyrkan blev tillbyggd och ombyggd 1913 fann vi en vindhöjel och den var daterad 1709.

Här har inte varit något jordbruk i Fiskebäckskil, men i övre Skaffö var ju jordbruk. Platsen Kristineberg hörde till Fiskebäckskils socken (kyrkoförsamling) Kristineberg hörde till Fiskebäckskil i kommunalt hänseende. Här har inte varit några arlöningar "in natura" utan arlöningarna till prästen. Här i Skärgården var det långa och dagsverke som lön till prästen. Under 1800-talet blev det ändrat, så det gick ut penningar, så istället för långa

hade de en sak, som hette huskall. Varje huskall skulle betala en viss penning. 2:75 kr för varje huskall. Dagverken slutade vid samma tid. Bystämman var här före 1862, för då blev det ju kallat för kommunalstämma. De fattiga hade särskilda matdagar, och det var en byalag, som bestämde detta. Och så blev det auktion en gång om året, och så blev de sålda till den minstbjudande. De hade alltid auktionen i kyrkan. Det är 60-70 år sen det upphörde.

Husbehovsfiske har alltid funnits och litet fick till ansalu också, men det har inte varit mycket. Fiskerättarna hade de vid "Gärskära" och ute i "Gullmarin". Karpesäckfiske längre ut. Vattnet är fritt nu, men förr var det så, att vattnet hörde till jordägaren 300 meter (150 famn) ifrån land

och på ett stadigvarande djup av 2 meter.
Det har inte upphört egentligen förrän
nu. Nu är från och med i år även hum-
merfisket fritt. Redskapen som man har vid
kroktiske är alla sorters backer, (Kajebacker
och ^{storbacker} pith och dörj. Båtarna var små, de var
mest öppna. Ibland hade de båtar med
2 master. Och på dem lå de ner master-
na, när de kom ut, för att de inte
skulle ta vindfång när de låg för ankar.
Båtarna kallades för "sjöbådar" och var
"kägar" och "jullar". 25 famn fot så
där. De var kortare och bredare och
mera sjövärdiga än nutidens Kajebacka är
en lina och på den är sått på en
famn mellan varje en krok. Kroken sitter
på en tøm, som är ungefär $\frac{1}{2}$ meter
lång. Där är endast "flå" på storbäckerna

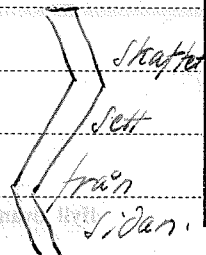
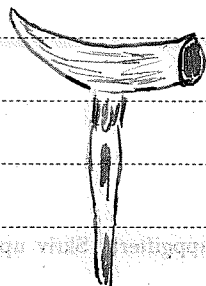
eller längreren, som de också kallas. "Flå" är ett flöte av kort, som håller uppe linan. Storbäckerna är av grövre lina. På storbäckerna är där 55 krok på varje "hundre" och på koljebäckerna 100 krok. Det fanns förr i tiden några, som kallades för "hundrekarer". De fick den fisken, som var på det "hundret." Och så hade de särskilda "hundre", som de drog för gemensam mat och de kallades "sladden" och det skulle de ha till gemensamma utgifter. Om det fanns fattiga änkor i samhället, tog de ett "hundre", som de drog för någon ar. Dem. Det var så i gamla tider här. Fiskedörjen är för det mesta fabrikerad av hästtagel. 20-25 fanns lång. I ändan på linan 2 timmer och så ett litet "säckre" (=sänke) av bly; 2 krokcar i varje dörj och så en gripddörj att

tulla den på. Makrilldörjen eller rännörjen är av vanlig lina; där är en stor blykula som "Säcke"; och förmarna är gjorda av senor och där är 2 krokar på makrilldörjen också. Den kallas även för rännörj, därför att man seglar med den när man fiskar med den. På det viset fiskar de även makrill i Nordsjön.

Pilken är en lina med ett "blysäcke" och 2 krokar nedanför "säcket". Fisket fick förr gå för hand; de hade ett kohorn, som de kalla för fiskehorn, som de drog siman över för att undvika vid dörjefiske. Ett kohorn, som var borrar i, och så stod det på en fot, som stod i ett hål på evingen.

Det var då de fiskade

med vanlig dörj. Vid storbäckfiske hade de en rulle, de drog över.

Ägnet till fiskedörjerna var huvudsakligen
"bläskär" (blåmasslor) och på "ränsedörjen"
makrill. När de "ägnar" tar de och rensar
"skalen". Det kallas att "skala skälen" eller
"skena skälen" och så skär de trossen igenom
hjärtat. "Skälen" fick de ta på "botten" (= botten)
med skälrivor förr. Men nu tar de med
ulker av järn. De förvarade skälen vid
"bryggerna". De hade högar där och tog av.

Fisken har minskat. Det beror på att
det blir fler båtar; i Nordsjön har det nu
minskat en massa. En sorts fisk som stötte
till mycket här förr var gräsej, och den har
också minskat; den gick efter sillen. Sill begag-
na de mycket till "griser" och till djur,
men fisken kokades först. Men har inte torkat
någon fisk här; i varje fall ytterst litet. Vi
har inte heller rökt någon fisk här på

ACC. N:R **M. 11908:9.**

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fiskebäckskil. Sill saltade mycket. Här var sill-
Salterier; Fiskebäckskil under 1880-90-talet.
Tunnpinderier fanns här också men inte i
större skala. Man saltade förutom sillen även
forsk, långa och lubb. Sillen "gälä" de och
så lå de den varutats med salt i tunnor. Och
det var på export det mesta. Till Kabeljon,
alltså längen, togs huvudet av. Förr i tiden at
man något, som kallades "pillskuvud". De tog
levern och mal den och blanda den med
kokta risgryn eller också korngryn och så
låg de detta i fiskhuvud och så kokade
de huvudet med massan i. De har nog inte
gjort det, som jag vet på 50-60år. Matrill-
soppa åt de också, ofta här. Vid fester
skulle det vara en fiskerätt och en maträtt.
Och skulle det vara riktigt fint, skulle det
vara hälleflundra eller färsk långa. Luffist begag-

na' de enbart till julen och inte till påskan,
som de gör på en del håll. Fiskare här i
Skärgården äter väl fisk varje dag; förr
i tiden var det inte annat än fisk och
potatis för fattigt folk alla mål på
dagen, och de, som var bättre stipendierade
köpte en halv ko eller en halv gris; något
färskt kött var det ju aldrig tal om
förr i världen. Då fanns det inga charcuteri-
affärer här. Hummer är något, som de äter
minimast, för den går huvudsakligen till
restauranger, och till Danmark har de
fraktat också. Havsräfflor och räkor fångades
inte på den tiden. Räkan var inte bekant
förrän 1902. Det var en norsk vetenskaps-
expedition Medie Start, som uppfångade ishavs-
räkan i en djup fjord inne i Norge
1901. Så hitta en fiskevetenskapsexpedition räkan

inne i Gullmatn på 80-90 meters djup. Så blev
det tillätet att de skulle dra därinne med en
viss storlek på trålen och på ett visst djup.
Det finns en sort av krabba, som kallas krabbe-
fiska, och den begagnar de mycket, men inte
stärjgärdet själva. Den vanliga krabban äter
de inte. I min barndom var här mycket
astronfiske. Mina föräldrar hade del i astron-
mark, men det var endast strandägare, som
fick fiska astron. Vid fångsten hade de astron-
skare eller astronvika, gjord av ställning av
järn. De la g och rodde och släpa den på
botten och så var det ett nät i den där
skaren och det blev akter om, och där kom
astronen in i det. Astronet är inte rörligt; hos
gror på botten. De "knösa" glas och gam-
malt porlän och "trädde på botten" och där
grodde astronen fast på det. Det har jag

ACC. N:R M. 11908:12.

varit med om att "krösa" glas. "Blaskär" tror
jag inte någon ätit utom för nyfikenhets skull.
"Blaskär" hade de till fiskeagn istället.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND